Raadsvoorstel

Raadsvergadering	**Eenheid en opsteller**
13 september 2021	Ontwikkeling & Advies
Commissie	
commissie Sociale Zaken	**Portefeuillehouder**
	K. Broekhuis-Bonte
	Programma
	Sociaal sterk

Onderwerp

Voorstel

De beleidsnota nieuwe Wet inburgering Hattem 2022 - 2025 vast te stellen

Inleiding

De nieuwe Wet inburgering treedt op 1 januari 2022 in werking. Met de invoering van deze nieuwe wet krijgt de gemeente nieuwe taken op het gebied van inburgering, voor asielstatushouders en gezins- en overige migranten. Zo komt de verantwoordelijkheid van de regie op het inburgeringstraject bij de gemeente te liggen. De manier waarop we hier invulling aan geven hebben we beschreven in bijgevoegde beleidsnota.

Beoogd effect

Door het vaststellen van deze nota kunnen we uitvoering geven aan de opdracht die we in kader van de Wet inburgering krijgen, te weten het ondersteunen van de statushouders zodat zij snel en volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving.

Bevoegdheid/Juridisch kader

- Wet Inburgering
- Participatiewet

Eerdere besluitvorming en kaders

Collegebesluit 37496, Deelname regionale aanbesteding leerroutes nieuwe Wet inburgering, d.d. 23 maart 2021.

Argumenten

1.1 De beleidsnota sluit aan bij het wetsvoorstel dat op 1 januari 2022 in werking treedt.

De nieuwe wet inburgering beoogt dat statushouders sneller volwaardig meedoen aan de samenleving. Het liefst via betaald werk. Hierbij zijn een tijdige start, snelheid, maatwerk, dualiteit en kwaliteit als criteria benoemd. De beleidsnota die voorligt sluit aan bij deze criteria, waarbij als uitgangspunt is genomen dat activiteiten zo dichtbij mogelijk worden georganiseerd.

1.2 De beleidsnota schetst de context, doelstellingen en de uitgangspunten van het nieuwe inburgeringsstelsel, waaronder de regievoering van de gemeenten

In het huidige inburgeringsstelsel zijn inburgeraars zelf verantwoordelijk voor een groot deel van de inburgering. Deze eigen verantwoordelijkheid is niet voor iedere inburgeraar de juiste weg richting inburgering gebleken. In de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten extra taken en verantwoordelijkheden. Zo wordt de gemeente verantwoordelijk voor de regie op het gehele inburgeringsproces en moet er een koppeling gemaakt worden met de Participatiewet voor de groep asielstatushouders. In de beleidsnota wordt beschreven op welke manier de gemeente Hattem invulling geeft aan deze taken.

De uitvoering van de Wet Inburgering wordt gepositioneerd binnen het team 0 - 100. Er wordt samengewerkt met de andere disciplines binnen het Sociaal Domein en met (lokale) samenwerkingspartners.

1.3 *De beleidsnota geeft de gemeente kaders voor samenwerking met lokale partners*

Voor de uitvoering van de Wet Inburgering werken we samen met lokale ketenpartners, bijvoorbeeld Stichting Vluchtelingen Contact Hattem. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan het inburgeringsproces. Tevens gaan we voor de uitvoering van de Wet Inburgering bij relevante organisaties diensten inkopen.

1.4 De beleidsnota geeft verdere uitwerking aan de regionale afspraken inburgering

Deze beleidsnota geeft gehoor aan de oproep van het Rijk om voor de implementatie van de nieuwe Wet inburgering op regionaal niveau samen te werken. Dit wordt op verschillende onderdelen gedaan:

- In samenwerking met de 13 gemeenten van de Arbeidsmarktregio Zwolle, waar de gemeente Hattem onderdeel van is, wordt een gezamenlijk inkooptraject uitgevoerd voor de taalcomponenten van het inburgeringstraject voor de Z-route en de B1-route, de volledige Onderwijsroute en de module Kennis van de Nederlandse Maatschappij;

- Voor het onderdeel financieel ontzorgen sluiten we aan bij de dienstverlening van de Gemeente Zwolle die zij al bieden ten aanzien van budget beheer;

- Voor de implementatie van de nieuwe Wet inburgering werken we intensief samen met de gemeente Oldebroek, aangezien we binnen de Arbeidsmarktregio samen een subregio vormen. De beleidsnota die nu voorligt is grotendeels een co-productie. Ten aanzien van lokale samenwerkingspartners en het onderdeel financiën is hier lokale informatie over opgenomen;

- Voor het inrichten van het uitvoeringsproces en het M2A-systeem werken we samen met de gemeenten Heerde en Oldebroek. Het streven is om te komen tot een uniform proces en een uniforme inrichting van het systeem.

1.5 De beleidsnota geeft een financieel kader voor de uit te voeren taken binnen de nieuwe wet inburgering

In de beleidsnota zijn de financiële consequenties van de nieuwe Wet inburgering uitgewerkt. Er is sprake van een aantal onzekerheden, een deel van de financiële consequenties is al wel vastgelegd in de meicirculaire van 2021. Dit financiële kader zoals beschreven in de beleidsnota wordt meegenomen in de begrotingsvoorbereiding voor 2022.

Kanttekeningen

1.1 Meerdere aanwezige onzekerheden voor de uitvoering

In de beleidsnota worden verschillende risico's benoemd. Er zijn onzekerheden ten aanzien van de te verwachten aantallen, de realisatie van de huisvestingstaakstelling, de inkoopvolumes, de nadere uitwerking van het Rijk die op onderdelen nog moet komen en ten aanzien van financiën.

Daarom zijn we genoodzaakt om met aannames te werken. En zijn we ondanks dat de nota nog niet is vastgesteld al wel met partners in gesprek om uitvoeringsafspraken te maken zodat we wel tijdig gereed zijn om de statushouders te kunnen ondersteunen.

1.2 Regionale inkoop

Het proces van de regionale inkoop loopt op dit moment nog. In september is er meer duidelijkheid over de uitkomsten van dit inkooptraject.

1.3 De ondertussen groep

Sinds een aantal jaren zetten we in op de begeleiding van statushouders die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet, met als doel om hen zo snel mogelijk zelfredzaam te maken. Dit werd het project Grenzeloos genoemd. Deze statushouders zijn zelf nog wel verantwoordelijk voor het voldoen aan de inburgeringsplicht en moeten het inburgeringstraject zelf bekostigen. Het Rijk roept gemeenten op om deze groep statushouders in de geest van de nieuwe Wet Inburgering te ondersteunen. Deze groep statushouders wordt de ondertussen groep genoemd. Dit valt buiten de reikwijdte van bijgevoegde beleidsnota.

Financiën

De financiële middelen voor de nieuwe wet inburgering bestaan uit twee onderdelen, te weten een budget voor de uitvoeringskosten en een specifieke uitkering (SPUK) voor de inburgeringsvoorzieningen:

1. De uitvoeringskosten

Elke gemeente ontvangt een vast bedrag voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. Om zicht te krijgen op de uitvoeringskosten hebben we in beeld gebracht welke taken/werkzaamheden er allemaal uitgevoerd moeten worden en hoeveel tijd dit naar verwachting kost. Deze inschatting hebben we vergeleken met gemeenten uit onze arbeidsmarktregio. Deze uren inschatting hebben financieel vertaald. Tevens hebben we de te verwachten kosten voor het financieel ontzorgen meegenomen in de berekening. De uitkomsten hiervan zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Jaar	2022	2023	2024	2025
Budget uitvoering	€ 34.469	€ 37.920	€ 37.920	€ 37.920
Kosten uitvoering	€ 44.365	€ 62.140	€ 83.350	€ 83.350
Tekort	**€ 9.896**	**€ 24.220**	**€ 45.430**	**€ 45.430**

Door het Rijk beschikbaar gestelde budget voor uitvoeringskosten minus de verwachting van de daadwerkelijk te maken kosten

Het landelijke beeld is dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn. Als gemeente Hattem ervaren wij dit knelpunt ook. Er is door minister Koolmees een onderzoek aangekondigd naar de budgetten voor de Nieuwe Wet Inburgering later dit jaar.

2. SPUK

Naast uitvoeringskosten ontvangt de gemeente ook een specifieke uitkering. Deze uitkering vindt plaats op basis van aantallen en staat nog niet vast. De specifieke uitkering voor inburgering is bedoeld voor de leerroutes inclusief de praktijkcomponent, maatschappelijke begeleiding en overige kosten in het inburgeringstraject. De SPUK bedraagt, naar schatting, €12.713 per asielstatushouder. Het definitieve bedrag staat nog niet vast en de kosten van de verschillende componenten die uit deze uitkering betaald moeten worden zijn ook nog niet definitief, daarom is dit nog niet vertaald in een tabel. De verwachting is wel dat het budget niet toereikend is en dat de inzet van het Participatiebudget noodzakelijk is voor de (gedeeltelijke) bekostiging van de praktijkcomponent.

Communicatie

In een vroegtijdig stadium hebben we de Participatieraad betrokken bij de komst van nieuwe Wet Inburgering. Een aantal leden van de Participatieraad hebben een werkgroep gevormd en zij hebben de beleidsnota beoordeeld en op een paar onderdelen input. Zij stonden positief ten opzichte van de beleidsnota. Vervolgens is er aan de gehele Participatieraad een presentatie gegeven. De afspraak is gemaakt dat zij een jaar na inwerkingtreding van de wet bijgepraat worden over de eerste ervaringen.

Ook is in een eerder stadium een presentatie gegeven aan de commissie sociale zaken.

Met onze lokale partner Stichting Vluchtelingen Contact Hattem hebben we al diverse gesprekken gevoerd over de komst van de nieuwe wet en de rol die zij kunnen vervullen. Ook met een afgevaardigde van de bibliotheek is gesproken over de nieuwe wet.

Uitvoering

De afgelopen jaren is reeds ingezet op de begeleiding van statushouders. Aanleiding daarvan was in eerste instantie de grote vluchtelingencrisis. Dit heeft gezorgd voor grote stappen in het proces naar een zelfredzaam bestaan en uitstroom uit de uitkering. Het afgelopen jaar is er ingezet op het in de geest van de nieuwe wet handelen. Er zijn bijvoorbeeld doormiddel van een pilot reeds brede intakes op het Asielzoekers Centrum uitgevoerd. Aangezien er tot op heden geen structurele middelen beschikbaar waren voor deze inzet is gekozen voor inhuur van specialistische consulenten (voorheen Grenzeloos). Vanwege de vele onzekerheden die er nog zijn is het voornemen om in 2022 ook nog te werken met een inhuur constructie en om vanaf 2023 als er meer informatie is toe te gaan naar de inzet van structurele formatie.

In H2O verband wordt momenteel gewerkt aan een geharmoniseerd proces voor de uitvoering van de Wet Inburgering. Tevens wordt gezamenlijk het onderdeel Inburgering ingericht in het nieuwe M2A-systeem.

We nemen deel aan de Divosa benchmark om onze resultaten te monitoren.

Hattem, 17 augustus 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Hattem,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen:

- Beleidsnota voor de nieuwe Wet inburgering Hattem 2022 - 2025